

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΣΧΟΛΗ: Φιλοσοφική

ΤΜΗΜΑ: Ιστορίας και Αρχαιολογίας

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

«Βυζαντινός κόσμος: Ιστορία και
Αρχαιολογία –

**The world of Byzantium: History and
Archaeology»**

ΦΕΚ: 3490, Β', 25-05-2023

ΑΘΗΝΑ 2023

ΑΡΘΡΟ 1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Βυζαντινός Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της βυζαντινής ιστορίας και της βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βυζαντινός Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία/The Byzantine World: History and Archaeology», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

1. Βυζαντινή Ιστορία / Byzantine History

2. Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη / Byzantine Art and Archaeology

1.3 Οι απόφοιτοι του Προγράμματος αποκτούν εξειδικευμένες γνώσεις και κατάρτιση στα επιστημονικά πεδία της Βυζαντινής Ιστορίας και της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και σε μεθοδολογικά εργαλεία και πρακτική εμπειρία. Με βάση τα προσόντα αυτά, μπορούν να παράγουν υψηλής ποιότητας επιστημονικό έργο, να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε επίπεδο διδακτορικού και να σταδιοδρομήσουν στον ακαδημαϊκό χώρο, στην έρευνα και στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του κράτους.

ΑΡΘΡΟ 2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τον Νόμο 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η **Συνέλευση** του Τμήματος.

Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/τη Διευθυντή/ύντρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. του Τμήματος,

γ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

δ) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων/ουσών του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό έργο στο Π.Μ.Σ. στους/στις υποψήφιους/ιες διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

ε) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα ανά εργασία,

στ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

ζ) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

η) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

2.2.2 Η **Συντονιστική Επιτροπή** (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/τη Διευθυντή/ύντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του

Τμήματος που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Η θητεία της είναι διετής. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του Προγράμματος και ιδίως:

- α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),
  - β) καταρτίζει τον απολογισμό του Προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
  - γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,
  - δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,
  - ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή και την ανάθεση διδακτικού έργου,
  - στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,
  - ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του Προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
  - η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του Προγράμματος σπουδών,
  - θ) ορίζει τους/τις Ακαδημαϊκούς/ές Συμβούλους των φοιτητών,
  - ι) εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος φοιτητικά θέματα.
- ια) Αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί την σχέση των εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/ύντρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/ύντρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/ύντρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
- β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,
- δ) είναι Επιστημονικός/ή Υπεύθυνος/η του Προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,
- ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ., την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού και του Κανονισμού μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του ΕΚΠΑ, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,
- στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/ύντρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ., όπως είναι η προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, η τήρηση του μητρώου και του αρχείου των φοιτητών/τριών, η τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, η γραμματειακή υποστήριξη της Σ.Ε., η τήρηση των πρακτικών των συνεδριών της, η καταχώριση βαθμολογιών, η έκδοση των αναγκαίων πιστοποιητικών και η διεκπεραίωση της αλληλογραφίας για τις μεταπτυχιακές σπουδές και τις συνδεδεμένες με αυτές ανταλλαγές φοιτητών/τριών. Επίσης, προσφέρει γραμματειακή υποστήριξη στην οργάνωση των επιστημονικών εκδηλώσεων του ΠΜΣ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους – ανάλογα με τον αριθμό φοιτητών/τριών του Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας – ως αρμόδιο/α-ίους/ ιες για το Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί α) πτυχιούχοι των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, β) απόφοιτοι άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής, γ) κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών άλλων Τμημάτων (συναφών με το αντικείμενο στο οποίο επιθυμούν να ειδικευθούν).

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε εννέα (9) ανά ειδίκευση, δέκα οκτώ (18) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ίδρυματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της του Τμήματος.

4.3 Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπές επιλογής εισακτέων ανά ειδίκευση, οι οποίες αποτελούνται τουλάχιστον από τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ. με δήλωση της προτιμώμενης ειδίκευσης (σε

- ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Τμήματος)
- Βιογραφικό σημείωμα
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας επιπέδου τουλάχιστον B2
- Δήλωση στην Αίτηση συμμετοχής δύο καθηγητών/τριών ή έγκριτων επιστημόνων του χώρου που μπορούν να δώσουν συστάσεις για τον /την υποψήφιο/α
- Σεμιναριακές εργασίες, εάν υπάρχουν, ιδιαίτερα εκείνες που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο της ειδίκευσης.
- Βεβαιώσεις συμμετοχής σε ανασκαφές, σεμινάρια, συνέδρια κ.λπ. εάν υπάρχουν.
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις (άρθρα σε περιοδικά με κριτές), εάν υπάρχουν
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του Π.Μ.Σ., γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς/ές υποψήφιους/ιες, οι οποίοι/ες επιθυμούν να συμμετέχουν σε Π.Μ.Σ. που διοργανώνεται στην ελληνική γλώσσα.
- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τους/τις φοιτητές/ήτριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,
- ο/η φοιτητής/ήτρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Προφορική συνέντευξη σε επιτροπή οριζόμενη από τη Σ.Ε. (ποσοστό 50%) Στην επιτροπή συμμετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. της ειδίκευσης την οποία έχει επιλέξει ο υποψήφιος και εκπρόσωπος της άλλης κατεύθυνσης. Ο αριθμός των μελών δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών (3) ενώ συνιστάται να μην υπερβαίνει τους πέντε (5).

Οι υπότροφοι του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας και οι αρχαιολόγοι-υπάλληλοι της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας (που υποβάλλουν αναλυτικό φάκελο της ερευνητικής δραστηριότητάς τους και αντίτυπα των επιστημονικών δημοσιευμάτων τους) απαλλάσσονται από τη γραπτή εξέταση και κατά την προφορική συνέντευξη κρίνονται με βάση τον έλεγχο των γνώσεών τους στην ύλη της ειδίκευσης, τα υπόλοιπα απαιτούμενα στοιχεία, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής τους στο Πρόγραμμα.

- Επίδοση στις γραπτές εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ. (ποσοστό 50%)

Ειδικές προβλέψεις

Όσοι/ες υπότροφοι του Ι.Κ.Υ., αρχαιολόγοι υπάλληλοι της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, υπότροφοι του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών

Σπουδών Βενετίας και αρχαιολόγοι-υπάλληλοι της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ενταχθούν στο Πρόγραμμα δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό των εισακτέων.

Αλλοδαποί/ές υπότροφοι του Ι.Κ.Υ. και άλλων φορέων περιορισμένης (συνήθως δεκάμηνης) διάρκειας εγγράφονται στο Π.Μ.Σ. χωρίς περαιτέρω διαδικασία, εφόσον μέλος Δ.Ε.Π. δηλώσει επίσημα ότι αποδέχεται την επίβλεψη ενός/μιας εκάστου/ης για το διάστημα που διαρκεί η υποτροφία. Γίνονται δεκτοί/ές μόνο για το διάστημα ισχύος της υποτροφίας τους. Οι φοιτητές/ήτριες αυτοί/ές λαμβάνουν βεβαίωση παρακολούθησης των μαθημάτων.

Μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες-υπότροφοι Προγραμμάτων κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συναφών ρυθμίσεων είναι δυνατόν να πραγματοποιούν, ύστερα από απόφαση της Σ.Ε., τμήμα των σπουδών τους εντασσόμενοι/ες ως υπεράριθμοι/ες στο Πρόγραμμα. Αντιστοίχως, φοιτητές/ήτριες του Προγράμματος του Τμήματος, που εξασφαλίζουν υποτροφία κινητικότητας ή άλλη, μπορούν να πραγματοποιήσουν τμήμα των σπουδών τους σε Πανεπιστήμιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο Πανεπιστήμιο με το οποίο έχει Πρόγραμμα συνεργασίας το Ε.Κ.Π.Α. ύστερα από απόφαση της Σ.Ε..

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση αρχικά στη Σ.Ε. η οποία τον διαβιβάζει στη Συνέλευση για την οριστικοποίησή του.

Οι επιτυχόντες/ούσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Τμήματος εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες/ασες υποψήφιοι/ες, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός/μιας ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ούσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

ΑΡΘΡΟ 5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα μερικής φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/ήτριας και έγκριση από τη Συνέλευση.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

α) οι φοιτητές/ήτριες που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,

β) οι φοιτητές/ήτριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

γ) οι φοιτητές/ήτριες που είναι παράλληλα αθλητές/ήτριες και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

γα) για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών/τριών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε ομάδες των δύο (2) ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις

υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ή

γβ) συμμετέχουν έστω άπαξ, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Πρόγραμμα Σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερικής φοίτησης, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών. Οι φοιτητές/ήτριες της παρούσας υποπερίπτωσης δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές/ήτριες μερικής φοίτησης, μετά από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η διάρκεια της μερικής φοίτησης ορίζεται στα 6 (έξι) εξάμηνα.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/ήτριας και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν υπερβαίνει το ένα εξάμηνο φοίτησης του Π.Μ.Σ. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα 5 (πέντε) ακαδημαϊκά εξάμηνα για την πλήρη φοίτηση και στα 7 (επτά) για την μερική.

5.3 Οι φοιτητές/ήτριες, που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/ήτρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο Πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/ήτριας. Οι φοιτητές/ήτριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται η επιτυχής παρακολούθηση έξι (6) τουλάχιστον σεμιναριακών μαθημάτων και η επιτυχής εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. που ισοδυναμούν με συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Το κάθε σεμινάριο αντιστοιχεί προς 15 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και η Μ.Δ.Ε. προς 30. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν σεμινάρια, πρακτική άσκηση και ελεύθερες σεμιναριακές εργασίες. Η θεματολογία και η βιβλιογραφία των μαθημάτων περιέχονται στον Οδηγό Σπουδών, ο οποίος αναρτάται στο διαδίκτυο ετησίως. Διδάσκονται επί τρίωρο κάθε εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Κατά την έναρξη των μαθημάτων ο/η διδάσκων/ουσα αναλύει το πρόγραμμα του σεμιναρίου, προσδιορίζει τα επιμέρους θέματα που θα εξετασθούν, κατανέμει τις υποχρεώσεις και τις εργασίες των μετεχόντων και υποδεικνύει την αναγκαία βιβλιογραφία.

Οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να παρακολουθούν ανελλιπώς και να ακολουθούν τους κανονισμούς του κάθε σεμιναριακού μαθήματος και τις οδηγίες του/της διδάσκοντος/ουσας. Οι φοιτητές/ήτριες παρακολουθούν και τις διαλέξεις ή τις επιστημονικές συναντήσεις που οργανώνει η επιτροπή του Προγράμματος.

Τέλος, οι φοιτητές/ήτριες, για λόγους ειδικής ενημέρωσης που επιβάλλει η ειδίκευση σπουδών και εφόσον κρίνεται αναγκαίο από τον/την ακαδημαϊκό/ή σύμβουλο, είναι δυνατόν να παρακολουθήσουν και ειδικά προπτυχιακά μαθήματα στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ ή σε άλλα Τμήματα του αυτού ή άλλου Α.Ε.Ι.. Η παρακολούθηση προπτυχιακών μαθημάτων δεν υποκαθιστά σε καμία περίπτωση τα μεταπτυχιακά σεμινάρια.

Από το σύνολο των σεμιναριακών μαθημάτων τα **τέσσερα (4)** πρέπει να προέρχονται από τον κατάλογο των μαθημάτων της **ειδίκευσης**, στην οποία έχει εγγραφεί ο φοιτητής/ήτρια, σύμφωνα με την πρόταση του/της ακαδημαϊκού/ής συμβούλου, ή από μαθήματα της ίδιας ειδίκευσης σε ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα υπόλοιπα δύο (2) σεμινάρια μπορούν να επιλέγονται από την άλλη ειδίκευση του Π.Μ.Σ., τα άλλα Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλου πανεπιστημιακού Τμήματος ή αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου, με τη σύμφωνη γνώμη του/της ακαδημαϊκού/ής συμβούλου. Σε περίπτωση που το σεμινάριο άλλου Π.Μ.Σ. προσφέρει λιγότερες πιστωτικές μονάδες, ο φοιτητής/ήτρια μπορεί, με τη σύμφωνη γνώμη του/της ακαδημαϊκού/ής συμβούλου, να συμπληρώσει τις απαιτούμενες πιστωτικές μονάδες αναλαμβάνοντας, πέραν των μαθημάτων συμπληρωματική Άσκηση που ισοδυναμεί με 5 ECTS.

Επιπλέον πιστωτικές μονάδες που εξασφαλίζουν οι φοιτητές/ήτριες με τη συμμετοχή τους σε πρόσθετες εκπαιδευτικές δράσεις (θερινά εργαστήρια, ανασκαφές στην αλλοδαπή, άλλα διεθνή προγράμματα), οι οποίες παρέχουν ECTS, προστίθενται στον τελικό συνολικό αριθμό πιστωτικών μονάδων και καταγράφονται στο παράρτημα διπλώματος, αλλά δεν υπολογίζονται στο βαθμό του μεταπτυχιακού διπλώματος.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική, με δυνατότητα προσφοράς μαθημάτων στην αγγλική από επισκέπτη καθηγητή/ήτρια προερχόμενο/η από Α.Ε.Ι. ή Ερευνητικό Κέντρο της αλλοδαπής και δυνατότητα συγγραφής της διπλωματικής εργασίας στην αγγλική, με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 9.3.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ήτριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση τουλάχιστον έξι (6) μεταπτυχιακών μαθημάτων και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο Δ' εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με τριάντα (30) ECTS. Για τους/τις φοιτητές/ήτριες μερικής φοίτησης η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας προϋποθέτει τη συγκέντρωση ενενήντα (90) ECTS.

6.6 Στο γνωστικό αντικείμενο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας υπάρχει η δυνατότητα, αντί ενός σεμιναρίου, πρακτικής άσκησης στο πεδίο, σε μουσείο ή σε Ερευνητικό Κέντρο, προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του επιβλέποντος μέλους Δ.Ε.Π.. Η άσκηση αυτή μπορεί να πραγματοποιείται σε πανεπιστημιακή ανασκαφή, σε συνεννόηση με το επικεφαλής μέλος Δ.Ε.Π., ή σε φορείς της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ή σε εποπτευόμενους από αυτήν φορείς. Με το πέρας της πρακτικής άσκησης ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια οφείλει να εκπονήσει και να παραδώσει εργασία σε γραπτή μορφή η οποία βαθμολογείται από τον/την ακαδημαϊκό/ή σύμβουλο. Η πρακτική άσκηση παίρνει δέκα πέντε (15) ECTS.

6.7 Υπάρχει η δυνατότητα και στις δύο ειδικεύσεις του Προγράμματος, ένα από τα σεμινάρια να έχει τη μορφή «ελεύθερης σεμιναριακής εργασίας» και να σχετίζεται με θέμα εξειδικευμένο, το οποίο δεν προσφέρεται στο πρόγραμμα των σεμιναρίων του Τμήματος,

αλλά αφορά τα ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του/της φοιτητή/ήτριας και κρίνεται απαραίτητο για την κατάρτισή του/της. Εν προκειμένω ως επόπτης/τρια μπορεί να ορισθεί μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή εξειδικευμένος/η εξωτερικός/ή συνεργάτης/ις. Ο/Η επόπτης/τρια της «ελεύθερης σεμιναριακής εργασίας» παρακολουθεί την εργασία του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ήτριας ανελλιπώς και συναντάται μαζί του/της ανά 15ήμερο.

6.8 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

6.9 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Ειδίκευση: Βυζαντινή Ιστορία		
Α' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Θέματα εμβάθυνσης στην Ιστορία του βυζαντινού κόσμου	39	15
Μαθήματα επιλογής*		
Πηγές για τη Βυζαντινή Ιστορία ή Βυζαντινή Φιλολογία ή Αρχαιολογία ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία	39	15
Σύνολο		30
Β' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Διεπιστημονικό Σεμινάριο	39	15
Μαθήματα επιλογής*		
Βυζαντινή κοινωνία και οικονομία ή πολιτεύμα και διοίκηση ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία	39	15
Σύνολο		30
Γ' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Θέματα εμβάθυνσης στην Ιστορία του βυζαντινού κόσμου	39	15
Μαθήματα επιλογής*		
Διεθνείς σχέσεις και διπλωματία ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία	39	15
Σύνολο		30
Δ' εξάμηνο		
		ECTS
Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας		30
Σύνολο		30

Ειδίκευση: Βυζαντινή Αρχαιολογία		
Α' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Θέματα εμβάθυνσης στη Βυζαντινή Αρχαιολογία ή Τέχνη	39	15
Μαθήματα επιλογής*		

Μεθοδολογικά ζητήματα της μελέτης της Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία ή Πρακτική στο πεδίο, σε μουσείο ή ερευνητικό κέντρο	39	15
Σύνολο		30
Β' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Διεπιστημονικό Σεμινάριο	39	15
Μαθήματα επιλογής*		
Υλικός πολιτισμός του Βυζαντίου ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία ή Πρακτική στο πεδίο, σε μουσείο ή ερευνητικό κέντρο	39	15
Σύνολο		30
Γ' εξάμηνο		
Μαθήματα υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Θέματα εμβάθυνσης στη Βυζαντινή Αρχαιολογία ή Τέχνη	39	15
Μαθήματα επιλογής*		
Υλικός πολιτισμός του Βυζαντίου ή Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία ή Πρακτική στο πεδίο, σε μουσείο ή ερευνητικό κέντρο	39	15
Σύνολο		30
Δ' εξάμηνο		
		ECTS
Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας		30
Σύνολο		30

* Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/ήτρια επιλέξει μάθημα από άλλο Π.Μ.Σ. που παρέχει λιγότερες πιστωτικές μονάδες, η κάλυψη του απαιτούμενου συνόλου ECTS πραγματοποιείται με την ανάληψη Άσκησης είτε στο Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (για την ειδίκευση Ιστορίας) είτε στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (για την ειδίκευση Αρχαιολογίας). Η Άσκηση παρέχει έως 5 ECTS.

B. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

B.1. Ειδίκευση: Βυζαντινή Ιστορία

Θέματα εμβάθυνσης στην Ιστορία του βυζαντινού κόσμου

Μελέτη θεμάτων που αφορούν στην ιστορία του Βυζαντίου ως συνέχειας της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην Ανατολή από τον 4ο έως τον 15ο αι. Ενδεικτικές παράμετροι: αυτοκράτορας και διοίκηση, Εκκλησία και Κράτος, πόλεις και ύπαιθρος, Κωνσταντινούπολη και επαρχίες, ιδεολογία, θεσμοί κ.ά.

Πηγές για τη Βυζαντινή Ιστορία ή Βυζαντινή Φιλολογία ή Αρχαιολογία

Ενδεδειγμένη προσέγγιση των βυζαντινών γραπτών πηγών ή των αρχαιολογικών δεδομένων της βυζαντινής εποχής. Μελέτη των άμεσων ή έμμεσων μαρτυριών που παρέχουν η ιστοριογραφία, οι αρχαιολογικές πηγές, οι επιστολές, τα αγιολογικά κ.ά. κείμενα ή τα αρχαιολογικά κατάλοιπα, τα νομίσματα, οι σφραγίδες κ.ά.

Διεπιστημονικό Σεμινάριο

Μέσω του Σεμιναρίου αυτού καλλιεργούνται η διεπιστημονική συνομιλία της Ιστορίας με την Αρχαιολογία, την Τέχνη, τη Φιλολογία και τη Λογοτεχνία και ο συνδυασμός των δεδομένων τους για μία ολιστική ερμηνευτική προσέγγιση φαινομένων του Βυζαντινού Κόσμου μέσα στο πλαίσιο των σύγχρονων εξελίξεων στον χώρο της ιστορικής επιστήμης διεθνώς. Το σεμινάριο θα επικεντρώνεται κάθε φορά σε διαφορετικές διεπιστημονικές προσεγγίσεις, θέτοντας θέματα μεθοδολογίας και συνδυαστικής μελέτης των κειμενικών πηγών και των αρχαιολογικών τεκμηρίων.

Βυζαντινή κοινωνία και οικονομία ή πολίτευμα και διοίκηση

Αναζήτηση και μελέτη κοινωνικών και οικονομικών στοιχείων από τις βυζαντινές γραπτές κ.ά. πηγές με τη βοήθεια της σύγχρονης βιβλιογραφίας. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες: κοινωνική διαστρωμάτωση, δημογραφική εξέλιξη, αστική και αγροτική οικονομία, εμπόριο, δημοσιονομική πολιτική, θεσμοί και προνόμια.

ή

Μελέτη της πολιτικής θεωρίας, του αυτοκρατορικού θεσμού και των πολιτειακών θεσμών, της κρατικής ιεραρχίας, της διοικητικής οργάνωσης στο κέντρο και την περιφέρεια, της εμφάνισης και εξέλιξης αξιωμάτων και τίτλων κ.ά. παραμέτρων που αφορούν στο πολίτευμα και τη διοίκηση στην ανατολική ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Διεθνείς σχέσεις και διπλωματία

Μελέτη της εξωτερικής πολιτικής του Βυζαντίου και της σημασίας της διπλωματίας, στο πλαίσιο της αμυντικής πολιτικής και της διεξαγωγής πολέμων ή διατήρησης της ειρήνης. Ενδεικτικές παράμετροι: οι σχέσεις με Άραβες, Σλάβους, Ρώσους, Τούρκους κ.ά. λαούς ή τη Δύση και τα διπλωματικά μέσα της αυτοκρατορίας, όπως χορηγίες, συμμαχίες, εκχριστιανισμός, επιγαμίες ή εμπορικές συνθήκες.

Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία

Εμβάθυνση διάρκειας 13 εβδομάδων σε εξειδικευμένα θέματα που δεν προσφέρονται στα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα. Το ελεύθερο σεμινάριο υλοποιείται σε στενή εβδομαδιαία συνεργασία με τον διδάσκοντα που αναλαμβάνει την επίβλεψη και ολοκληρώνεται με παράδοση σεμιναριακής εργασίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού του ΠΜΣ.

Άσκηση στο Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (έως 5 π.μ.)

Αρχαιολογική, βιβλιογραφική ή ιστοριογραφική εργασία.

B.2. Ειδίκευση: Βυζαντινή Αρχαιολογία

Θέματα εμβάθυνσης στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

Στο σεμινάριο εξετάζονται ειδικά θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη έρευνα πάνω στη βυζαντινή αρχαιολογία, εστιάζοντας στη συνδυαστική μελέτη των υλικών καταλοίπων και των διαθέσιμων πηγών. Μέρος του σεμιναρίου θα επικεντρωθεί στην ιστορία της έρευνας και τις ιδεολογικές παραμέτρους που έχουν επηρεάσει τις σπουδές πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Θέματα εμβάθυνσης στη Βυζαντινή Τέχνη

Στο σεμινάριο εξετάζονται ειδικά θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη έρευνα πάνω στη βυζαντινή τέχνη, με εστίαση στη συνδυαστική μελέτη των έργων και των διαθέσιμων πηγών.

Μέρος του σεμιναρίου θα επικεντρωθεί στην ιστορία της έρευνας και τις ιδεολογικές παραμέτρους που έχουν διαμορφώσει τις εξελίξεις και τις τάσεις στην ιστορία της βυζαντινής τέχνης.

Μεθοδολογικά ζητήματα της μελέτης της Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης

Το σεμινάριο επικεντρώνεται σε μεθοδολογικά ζητήματα της έρευνας πάνω στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. Παράλληλα, εξετάζεται ευρύτερα η πρόσληψη όψεων του βυζαντινού πολιτισμού όπως αυτή διαγράφεται μέσα από την επιστημονική παραγωγή, παλαιότερη και σύγχρονη, αλλά και την προβολή του Βυζαντίου στο ευρύ κοινό, όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από εκθέσεις, μουσεία, δημοσιεύσεις κ.λπ.

Διεπιστημονικό σεμινάριο

Μέσω του Σεμιναρίου αυτού καλλιεργούνται η διεπιστημονική συνομιλία της Ιστορίας με την Αρχαιολογία, την Τέχνη, τη Φιλολογία και τη Λογοτεχνία και ο συνδυασμός των δεδομένων τους για μία ολιστική ερμηνευτική προσέγγιση φαινομένων του Βυζαντινού Κόσμου μέσα στο πλαίσιο των σύγχρονων εξελίξεων στον χώρο της ιστορικής επιστήμης διεθνώς. Το σεμινάριο θα επικεντρώνεται κάθε φορά σε διαφορετικές διεπιστημονικές προσεγγίσεις, θέτοντας θέματα μεθοδολογίας και συνδυαστικής μελέτης των κειμενικών πηγών και των αρχαιολογικών τεκμηρίων.

Υλικός πολιτισμός του Βυζαντίου

Στο σεμινάριο θα εξετάζονται όψεις του υλικού πολιτισμού του Βυζαντίου, σύμφωνα με την ευρύτερη έννοια του όρου όπως αυτός έχει διαμορφωθεί στη σύγχρονη θεωρητική προβληματική και βιβλιογραφία. Με βάση το επιλεγμένο κάθε φορά ειδικότερο θέμα του σεμιναρίου, η συζήτηση θα εμβαθύνει σε θέματα πρακτικής και ιδεολογικής χρήσης ή αξιοποίησης των έργων, καθώς και σε προβλήματα τεχνικής και τεχνολογίας, πρώτων υλών και οικονομίας.

Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία

Εμβάθυνση διάρκειας 13 εβδομάδων σε εξειδικευμένα θέματα που δεν προσφέρονται στα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα. Το ελεύθερο σεμινάριο υλοποιείται σε στενή εβδομαδιαία συνεργασία με τον διδάσκοντα που αναλαμβάνει την επίβλεψη και ολοκληρώνεται με παράδοση σεμιναριακής εργασίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού του ΠΜΣ.

Πρακτική στο πεδίο, σε μουσείο ή ερευνητικό κέντρο

Πρακτική διάρκειας 13 εβδομάδων στο πεδίο, σε μουσείο ή σε ερευνητικό κέντρο, προς απόκτηση εμπειρίας στις αρχαιολογικές και μουσειακές πρακτικές, στην καταγραφή υλικού και στη μελέτη πρωτότυπου υλικού, σε πανεπιστημιακή ανασκαφή, σε μουσεία ή σε φορείς της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και σε εποπτευόμενους από αυτήν φορείς ή στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Άσκηση στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (έως 5 π.μ.)

Καταγραφή και τεκμηρίωση αντικειμένων των συλλογών του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

ΑΡΘΡΟ 7. ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το Ε.Κ.Π.Α. τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες

ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών/τριών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 8. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργασιών κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας/Μία μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει ένα μάθημα εάν δεν έχει υπερβεί τον αριθμό των τριών (3) απουσιών. Σε αντίθετη περίπτωση, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα —ή άλλο, εφόσον το ίδιο μάθημα δεν προσφέρεται— κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με εκπόνηση εργασίας έκτασης 5.000-7.000 λέξεων. Η εργασία παραδίδεται έως ένα μήνα μετά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου και ο βαθμός κατατίθεται σε ηλεκτρονικό βαθμολόγιο, που τηρεί η Γραμματεία, έως 30 Απριλίου για σεμινάρια του χειμερινού εξαμήνου και έως 30 Σεπτεμβρίου για σεμινάρια του εαρινού εξαμήνου. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Μετά την παρέλευση των προβλεπόμενων ημερομηνιών δεν υπάρχει δυνατότητα βαθμολόγησης. Για να θεωρηθεί επιτυχής η παρακολούθηση σεμιναρίων ορίζεται ως βάση ο βαθμός επτά (7).

8.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργαστηριακών ασκήσεων, εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/της διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ύστερα από απόφαση της Σ.Ε. και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου/ας διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.8 Οι εργασίες φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του/της υπευθύνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού οι εργασίες παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται – εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.9 Προβιβάσιμος βαθμός ορίζεται ο βαθμός 7 (επτά) για κάθε σεμιναριακό μάθημα και για τη ΜΔΕ.

8.10 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο Πρόγραμμα Σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των

πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \Sigma\text{ΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε τρία υποχρεωτικά και τρία επιλεγόμενα από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

ΑΡΘΡΟ 9. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (Μ.Δ.Ε.) γίνεται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών και την επιτυχή εξέταση σε αυτά.

9.2 Η Μ.Δ.Ε. πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Ο/η επιβλέπων/ουσα και η τριμελής εξεταστική επιτροπή οριστικοποιούνται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/της φοιτητή/ήτριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Όταν ο/η φοιτητής/ήτρια ολοκληρώσει τη διπλωματική εργασία του/της και τουλάχιστον δύο μήνες πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου φοίτησής του/της, την καταθέτει στον/στην επιβλέποντά/ουσα του σε ηλεκτρονική ή/και έντυπη μορφή. Μετά την έγκριση εκ μέρους του/της η Μ.Δ.Ε. κατατίθεται και στα λοιπά δύο μέλη της επιτροπής. .

9.6 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/ήτρια οφείλει να την υποστηρίξει δημοσίως ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η βαθμολογία της Μ.Δ.Ε. προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών των τριών βαθμολογητών. Σε περίπτωση απόκλισης των τριών βαθμών επιλαμβάνεται του θέματος η ΣΕ.

9.7 Ως Επιβλέπων/ουσα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να οριστεί μόνον

μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

Τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες :

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).

β) ομότιμοι Καθηγητές/ήτριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) ερευνητές/ήτριες και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) και της Ακαδημίας Αθηνών ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

9.8 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. Το Τμήμα δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τον τίτλο της Μ.Δ.Ε. και έναν σύνδεσμο προς το Ψηφιακό Αποθετήριο.

9.9 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/ήτρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

ΑΡΘΡΟ 10. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ς φοιτητές/ήτριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/ήτριες του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/ήτριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>). Η Μονάδα προσβασιμότητας για φοιτητές/ήτριες με αναπηρία συμβάλλει στην επίτευξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών/ητριών με διαφορετικές ικανότητες και ανάγκες μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του Ε.Κ.Π.Α. παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών/ητριών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,

- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι/ες.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/ήτριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/ητριών, όπως το Πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α΄ εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/ήτριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του Προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/ήτριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το Πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.9 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών και σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ιδίου ή άλλου Τμήματος, του ιδίου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.10 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ήτριες (βλ. άρθρο 16).

10.11 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

ΑΡΘΡΟ 11. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

11. 1 Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/ήτριες έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τα κληροδοτήματα και τις υποτροφίες που προκηρύσσει τακτικά το Ε.Κ.Π.Α..

11.1α Πέραν τούτων το Κοινωφελές Ίδρυμα Janet Zakos, με έδρα την Γενεύη, προσφέρει ετησίως υποτροφία, ανερχόμενη στο ποσόν των 5.000 ευρώ σε φοιτητή ή φοιτήτρια του Προγράμματος . Η διαδικασία αιτήσεων και επιλογής περιγράφεται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ. «Βυζαντινός Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία» και η προκήρυξη αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Δυνατότητα να λαμβάνουν την υποτροφία έχουν μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες Β΄ Κύκλου και υποψήφιοι διδάκτορες στη Βυζαντινή Ιστορία ή τη Βυζαντινή Αρχαιολογία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η εκταμίευση του παραπάνω ποσού γίνεται εφάπαξ, μετά την κατάθεση στη Συντονιστική Επιτροπή Έκθεσης Προόδου υπογεγραμμένης από τον/την επιτυχόντα/ούσα υπότροφο και τον/την ακαδημαϊκό/ή σύμβουλο, στην οποία εμφανίζεται η πορεία της έρευνάς του/της.

Κριτήρια επιλογής των υποψηφίων:

1. Ακαδημαϊκή επίδοση
2. Οικονομική κατάσταση

Απαραίτητα δικαιολογητικά:

1. Αίτηση
2. Αντίγραφο μεταπτυχιακού διπλώματος (για τους υποψήφιους/ες διδάκτορες).
3. Για τους/τις φοιτητές/ήτριες του Π.Μ.Σ. απαιτείται, εκτός από την αναλυτική κατάσταση

βαθμολογίας στις προπτυχιακές σπουδές, ο βαθμός ή οι βαθμοί από το μάθημα ή τα μαθήματα που παρακολούθησαν στη διάρκεια του Α΄ εξαμήνου του Προγράμματος. Για τους/τις υποψήφιους/ες διδάκτορες απαιτείται αναλυτική κατάσταση βαθμολογίας στις προπτυχιακές σπουδές και αναλυτική κατάσταση βαθμολογίας του Π.Μ.Σ.

4. Βιογραφικό σημείωμα

5. Δύο ονόματα καθηγητών/τριών στους/στις οποίους/ες θα μπορούσε να απευθυνθεί η Επιτροπή.

6. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 ότι ο/η υποψήφιος/α δεν λαμβάνει υποτροφία από άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα κατά το ίδιο διάστημα.

7. Εκκαθαριστικό της Εφορίας του/της υποψήφιου/ας ή ελλείψει αυτού των γονέων του/της.

8. Συνοδευτική επιστολή 350 λέξεων με το περιεχόμενο, τους στόχους και την πορεία της έρευνας.

11.2 Βραβεία Αριστείας. Το Π.Μ.Σ. μπορεί να απονέμει βραβεία αριστείας στον/στην πρώτο/η φοιτητή/ήτρια κάθε κατεύθυνσης με την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησής του/της, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Τα βραβεία δεν έχουν οικονομικό όφελος. Το βραβείο υπογράφεται από τον/τη Διευθυντή/ύντρια του Π.Μ.Σ. και τον/την Πρόεδρο του Τμήματος.

Προϋποθέσεις

1. Μέσος όρος μαθημάτων μεγαλύτερος /ίσος του οκτώ.

2. Ολοκλήρωση και επιτυχής εξέταση στα τέσσερα εξάμηνα σπουδών.

Διαδικασία

Μετά την κατάθεση της βαθμολογίας του Ιουνίου, η Σ.Ε. εξετάζει τις βαθμολογίες των φοιτητών/τριών της σειράς, και εφ' όσον πληρούνται οι προηγούμενες προϋποθέσεις κατατάσσει τους/τις φοιτητές/ήτριες σε φθίνουσα σειρά (ως προς τον μέσο όρο της βαθμολογίας τους) και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος την απονομή βραβείων στους/ις τρεις (3) πρώτους φοιτητές/ήτριες.

Μέσος Όρος: Σε όλες τις περιπτώσεις απονομής υποτροφιών ή βραβείων ο μέσος όρος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Μέσος Όρος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{ΒΜ}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων των εξαμήνων κατά περίπτωση,

ΒΜ_κ = βαθμός του μαθήματος κ,

ΠΜ_κ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ,

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων του/των εξαμήνου(ων) κατά περίπτωση.

ΑΡΘΡΟ 12. ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

12.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

12.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας από διοικητικό/ή υπάλληλο/ους. με αποκλειστική

αρμοδιότητα τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Τμήματος.

12.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- β) κληροδοτήματα,
- γ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- δ) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.
- ε) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

12.4 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

12.5 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,
- β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 13. ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ / ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

13.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).
- β) ομότιμους καθηγητές/ήτριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,
- δ) επισκέπτες καθηγητές/ήτριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,
- στ) ερευνητές/ήτριες και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) και της Ακαδημίας Αθηνών, ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,
- ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

13.2 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό έργο στους/στις υποψήφιους/ες διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

13.3 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το ονοματεπώνυμο του/της διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),

δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

13.4 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

13.5 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως από τη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 14. ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

14.1 Ο/Η φοιτητής/ήτρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού των έξι (6) μαθημάτων και την επιτυχή ολοκλήρωση της Μ.Δ.Ε., και την απόκτηση συνολικά 120 πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

14.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/ήτρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

14.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10) και Λίαν Καλώς (7 έως 8,49).

14.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

14.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Βυζαντινή Ιστορία» ή στην «Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη».

ΑΡΘΡΟ 15. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

15.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται, δύο φορές τον χρόνο, στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Φιλοσοφικής Σχολής, παρουσία του/της Διευθυντή/ύντριας του Π.Μ.Σ., του/της Κοσμήτορα της Σχολής ή του/της Προέδρου του Τμήματος, ή του/της Αναπληρωτή/ώτριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

15.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

15.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/ήτριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον/την Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

ΑΡΘΡΟ 16. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

16.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ήτριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Προγραμμάτων Σπουδών.

16.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/ήτριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ..

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ.,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/ήτριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/ήτριες του Π.Μ.Σ..

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους ορίζονται στον οικείο Κανονισμό και αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων/ουσών του.

ΑΡΘΡΟ 17. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 18. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/ήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος